

ע"פ 4071/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 4071/23

לפני:

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופטת י' וילנר
כבוד השופט א' שטיין

המערער:

פלוני

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
(השופטים: ח' מאק-קלמנוביץ', מ' ליפשיץ-פריבס ומ'
כדורי) מיום 20.4.2023 בת"פ 19453-03-22

תאריך הישיבה:

י"ז בתמוז התשפ"ג (06.07.2023)

בשם המערער:

עו"ד שירה ניר

בשם המשיבה:

עו"ד מסעד מסעד
עו"ס סיוון קוריס

בשם שירות המבחן:

פסק-דין

1. לפנינו ערעור על גזר-דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטים ח' מאק-קלמנוביץ, מ' ליפשיץ-פריבס ומ' כדורי) בתפ"ח 19453-03-22 מיום 20.4.2023, שבגדרו נגזרו על המערער 21 חודשי מאסר לריצוי בפועל, עונש מאסר על תנאי ותשלום פיצוי למתלוננת בסך של 40,000 ש"ח. הערעור דן נסוב על עונש המאסר בפועל שנגזר על המערער.

רקע וכתב אישום מתוקן

2. המערער והמתלוננת נישאו בשנת 2017 ונולדו להם שני ילדים (להלן: הקטינים). לפי כתב האישום המתוקן שהוגש נגד המערער ביום 7.12.2022, לאורך שנות נישואיהם נהג המערער להשפיל את המתלוננת ולקלל אותה, ואף תקף אותה ואיים עליה מספר רב של פעמים. בין היתר, המערער היכה פעמים רבות את המתלוננת באגרופים ובבעיטות בדירת מגוריהם, לרבות כשהייתה בהיריון, ואף תקף אותה לעיני אחד הקטינים; המערער נהג לכנות את המתלוננת בשמות גנאי ולקלל אותה; וכן איים עליה שוב ושוב כי יפגע בחייה ובחיי בני משפחתה, ואף דרש ממנה להתאבד ואיים כי ילדיה ימצאו אותה תלויה. כמו כן, אף על פי שקצין משטרה הורה למערער, לאחר חקירתו, שלא ליצור קשר עם המתלוננת, פנה המערער אל המתלוננת באמצעות אפליקציית וואטסאפ, וביקש ממנה לבטל את תלונתה ולהכחיש את פנייתו אליה.

3. המערער הורשע על-יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות רבות של תקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(ב)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); בעבירות רבות של איומים לפי סעיף 192 לחוק; בעבירה של הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק; ובעבירה של הדחה בחקירה לפי סעיף 245(א) לחוק.

גזר-הדין של בית המשפט המחוזי

4. בית המשפט המחוזי הדגיש כי מעשיו של המערער פגעו בכבוד המתלוננת, בשלמות גופה ובאוטונומיה שלה, וכי נודעת להם חומרה יתרה מאחר שבוצעו כלפי בת-זוגו, בביתה, שבו היא אמורה להיות מוגנת. בית המשפט המחוזי עמד על עיקרי תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המערער, שממנו עולה כי מחד גיסא, המערער ביטא עמדה קורבנית; אך מאידך גיסא, השתלב בטיפול במסגרת המיועדת לגברים הנוהגים באלימות (להלן: בית נועם) והשלים את התכנית הטיפולית. צוין כי לפי התסקיר, המערער עבר תהליך שיקומי משמעותי, מסוגל לגלות הבנה ואמפתיה כלפי הפגיעה המתמשכת במתלוננת ומתחרט על התנהגותו האלימה; וכי שירות המבחן המליץ על הטלת צו מבחן ושירות לטובת הציבור בהיקף מורחב, או על מאסר בדרך של עבודות שירות.

5. בית המשפט המחוזי קבע את מתחם הענישה ההולם לעבירות התקיפה והאיומים לפי המתחם אשר עתרה לו המשיבה - בין 9 ל-30 חודשי מאסר בפועל - אף שצוין כי היה מקום לקבוע את הרף התחתון של המתחם על תקופת מאסר ממושכת יותר. בנוגע לעבירות ההדחה בחקירה והפרת הוראה חוקית נקבע המתחם כנע בין מאסר על תנאי למאסר בפועל לתקופה קצרה. אשר לגזירת העונש בתוך המתחם, צוין כי המערער נעדר הרשעות קודמות והודה במיוחס לו; כי התסקיר בעניינו חיובי בעיקרו ומלמד על תהליך משמעותי שעבר; כי המערער מוכר כנכה בשיעור של

100% וסבל בשל כך מקשיים חברתיים; וכי הוא היה נתון תקופה ממושכת במעצר בית ותחת תנאים מגבילים משמעותיים, ללא יכולת לקיים את שגרת חייו ולעבוד. מנגד, צוין כי מעשי המערער כלפי המתלוננת בוצעו כדבר שבשגרה, על פני תקופה ארוכה, וכי הדבר פגע קשות במתלוננת, באופן שצפוי להשפיע עליה גם בעתיד. נקבע כי לנוכח האמור, יש להשית על המערער עונש מאסר בפועל לתקופה משמעותית, של 21 חודשים, לצד העונשים הנלווים שפורטו לעיל.

תמצית טענות הצדדים בערעור

6. לקראת הדיון בערעור שהתקיים לפנינו, הוגש לעיוננו תסקיר משלים מטעם שירות המבחן בעניינו של המערער. בתסקיר צוין, בין היתר, כי לאחר השלמת התכנית הטיפולית כאמור, שולב המערער בקבוצת הבוגרים בבית נועם, הגיע למפגשים באופן רציף ועקבי והשתתף בהם באופן פעיל; כי המערער מביע מוטיבציה ללמוד על עצמו ולנהל חיי משפחה תקינים; וכי הוא רואה חשיבות בקשר עם ילדיו הקטינים. עוד צוין כי לאחרונה, לאחר מספר מפגשים עם ילדיו במרכז קשר, הוחלט כי המפגשים ייערכו באזור מגורי המערער ללא פיקוח גורמי טיפול. שירות המבחן סיכם כי המערער משתף פעולה באופן חיובי וממושך בטיפול ובמאמצי השיקום, והמליץ להורות על מאסרו בדרך של עבודות שירות לצד צו מבחן למשך שנה.

7. המערער טוען, בעיקרו של דבר, כי העונש שנגזר עליו אינו נותן ביטוי מספק להליך השיקום שעבר. לטענתו, היה על בית המשפט המחוזי לאמץ את המלצות שירות המבחן ולהימנע מענישתו בדרך של מאסר בפועל, משום שהדבר יפגע בהליך שיקומו, ימנע ממנו להשתלב בשוק העבודה לצורך עמידה בתשלומי המזונות לילדיו הקטינים, ואף יפגע בקשר שלו עם. כמו כן, נטען כי העונש שנגזר על המערער חורג ממדיניות הענישה הנוהגת; לנוכח נסיבותיו האישיות, לרבות היעדר עבר פלילי, הודאתו במיוחס לו והיותו נתון במעצר בית מלא למשך תקופה ארוכה וללא הפרות.

8. המשיבה טוענת כי תהליך השיקום שעבר המערער אינו מצדיק סטייה ממתחם הענישה ההולם בעניינו והקלה בעונשו. בין היתר, מדגישה המשיבה את חומרת מעשי המערער; את העובדה כי הם בוצעו באופן רציף ותוך מגמת הסלמה; ואת השפעתם הקשה על המתלוננת.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בכתובים ושמעתי את טיעוני הצדדים בדיון שנערך לפנינו, הגעתי למסקנה כי דין הערעור להידחות, כפוף להקלה מסוימת בעונש שהוטל על המערער, כפי שיפורט להלן; וכך אציע לחבריי כי נורה.

10. כידוע, ערכאת הערעור נוטה שלא להתערב בגזר-דין שניתן על-ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים (ראו, מני רבים: ע"פ 3520/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 24 (29.8.2016); ע"פ 9147/17 אבו עביד נ' מדינת ישראל, פס' 12 (20.9.2018); ע"פ 7367/18 כורד נ' מדינת ישראל, פס' 11 (2.5.2019)).

11. בעניינו, העונש שהושת על המערער ראוי והולם את מעשיו החמורים והתנהגותו האלימה לאורך זמן כלפי

המתלוננת, בת זוגו, בביתה-מבצרה. בית משפט זה חזר והדגיש את החומרה היתרה שנודעת לביצוע עבירות כבענייננו, ואת הצורך הנובע מכך בענישה מחמירה של מבצעה, אשר תשקף את הסלידה החברתית ממעשים אלו ותרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצועם (ראו, לדוגמא, את שנפסק אך לפני ימים ספורים, בע"פ 3335/23 מדינת ישראל נ' בורי, פס' 14-15 (6.7.2023)). אכן, "קצה נפשנו ממעשי אלימות, ההולכים ומתרבים, במיוחד מעשי אלימות נגד נשים מצד הקרובים להן ביותר [...] מה שנראה כ'מכת מדינה' המחייבת את בית המשפט לעמוד בפרץ ולהשית עונשים חמורים שירתיעו הן את העבריין העומד לפנינו, הן עבריינים פוטנציאליים" (ע"פ 305/12 מדינת ישראל נ' זליג, פס' 9 לפסק-דינה של השופטת ע' ארבל (24.6.2013)).

12. יחד עם זאת, אין להתעלם במקרה שלפנינו מהשקעתו הרבה של המערער בהליך השיקום ומהדרך המשמעותית שעבר בהקשר זה, אף ממועד מתן גזר-הדין ועד היום, כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן בענייננו. כידוע, שיקום הוא שיקול משמעותי שעשוי להביא, במקרים מתאימים, להקלה בעונש (ראו, למשל: סעיף 40ד(א) לחוק, וסעיף 40יא(4) לחוק; וכן ראו: ע"פ 9147/17 אבו עביד נ' מדינת ישראל, פס' 13 (20.9.2018)). אם כן - לא בלי התלבטות, ובלי להקל ראש כהוא זה בחומרת מעשיו של המערער ובהשפעתם הקשה על המתלוננת - אני סבורה כי יש להתחשב, במידה מסוימת, בדרך השיקומית שעובר המערער ובמאמציו להיטיב דרכיו, ולהעמיד את עונשו על 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל, חלף 21 החודשים שנגזרו עליו בבית המשפט המחוזי. זאת, על-מנת לעודד את המערער להמשיך ולדבוק בדרך השיקום בה בחר ללכת, ובמידה רבה הוכיח את עצמו כמי שמשיל מעצמו את הדפוסים העברייניים (וראו בהקשר זה: ע"פ 8235/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 18 (11.5.2020); ע"פ 2667/18 יצחק נ' מדינת ישראל, פס' 11 לחוות-דעתה של הנשיאה א' חיות (10.10.2018)).

13. אשוב ואדגיש, כי אין באמור לעיל כדי לגרוע מחומרת העבירות בענייננו או להקל ראש בפגיעת המערער במתלוננת. בעניין זה אציין כי הוגשה לעיוננו הצהרה של המתלוננת, אשר מצטיירת ממנה תמונה קשה של נזקים שהטביע המערער בנפשה, שנוגעים למישורים שונים בחייה. אין ספק, כי בעצם חשיפת המעשים, כמו גם בהתמודדות היומיומית עם השלכותיהם, המתלוננת גילתה - ועודנה מגלה - אומץ ראוי להערכה, ואנו תקווה כי סיום ההליך הפלילי וענישת המערער יסייעו למתלוננת, ולו במידת-מה, בתהליך השיקום שהיא עצמה עוברת ובהשבת חייה למסלולם, במידת האפשר.

14. אם כן, חומרת מעשי המערער והשפעתם הקשה על המתלוננת מצדיקות הטלת עונש מאסר בפועל לתקופה משמעותית, וקביעה זו בעינה עומדת. לצד זאת, כמבואר לעיל, ראיתי ליתן ביטוי מסוים גם לתהליך השיקום המשמעותי המוצלח שעבר המערער, על-ידי הפחתת שלושה חודשים מעונש המאסר שנגזר עליו.

15. לנוכח כל האמור, אציע לחברי לדחות את עיקר הערעור ובד-בבד להקל במידה מסוימת בעונשו של המערער, ולהעמידו על 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל, חלף עונש המאסר בפועל שנגזר עליו בבית המשפט המחוזי. יתר רכיבי גזר-הדין יותרו על כנם.

ש ו פ ט ת

השופט י' עמית:

אני מסכים.

שופט

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

שופט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת י' וילנר.

המערער יתייבב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 13.8.2023 עד השעה 10:00 בימ"ר ניצן, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים 074-7831077 או 074-7831078.

ניתן היום, כ"ג בתמוז התשפ"ג (12.7.2023).

שופט

שופטת

שופט
